

AGNIESZKA WÓJCIK-MAZUR

ANALIZA POZIOMU PŁYNNOCI FINANSOWEJ POLSKIEGO SYSTEMU BANKOWEGO NA TLE WYBRANYCH KRAJÓW

Wprowadzenie

Znaczenie płynności finansowej w działalności banku komercyjnego jest podstawowym elementem warunkującym zarówno jego prawidłowe funkcjonowanie, jak i całego systemu bankowego. Ryzyko utraty płynności finansowej banku prowadzi nieuchronnie do bankructwa lub co najmniej przejścia banku. Ryzyko to w zależności od wielkości i siły banku może w większym lub mniejszym stopniu oddziaływać na bezpieczeństwo systemu bankowego. Stąd też w centrum zainteresowania nadzoru bankowego znajduje się stały monitoring płynności finansowej banków. W aktach prawnych identyfikuje się zarówno narzędzia pomiaru, jak i ograniczania ryzyka płynności finansowej. W okresie wzmożonej niepewności na rynkach finansowych ocena poziomu płynności jest podstawowym zadaniem dla banków, banku centralnego oraz nadzoru bankowego. Właściwa interwencja rynkowa banku centralnego powinna przyczynić się do zachowania właściwego poziomu płynności w systemie bankowym.

Analiza poziomu płynności finansowej w świetle norm nadzorczych

Ryzyko płynności finansowej należy do najważniejszych aspektów funkcjonowania banku. Oznacza zdolność do terminowego regulowania zobowiązań płatniczych zarówno wobec deponentów, jak i kredytobiorców¹. Płynność finansowa jest efektem dopasowania przepływów środków pieniężnych między bankiem a otoczeniem w danym przedziale czasowym. Natomiast brak dopasowania wielkości i terminów strumieni pieniężnych stwarza zagrożenie utraty przez bank zdolności do terminowego regulowania jego bieżących zobowiązań wobec klientów². Transakcje bankowe generują zatem lukę w terminach płatności pomiędzy aktywami i pasywami³. Najczęściej jest ona spowodowana pozyskiwaniem

¹ Z. Zawadzka: *Ryzyko płynności*, [w:] W. Jaworski, M. Iwanicz-Drozdowska, Z. Zawadzka: *Bankowość*, Poltext, Warszawa, s. 241.

² Por.: Z. Dobosiewicz: *Bankowość*, PWE, Warszawa 2011, s. 116–118; A. Kopiński: *Analiza finansowa*, PWE, Warszawa 2008, s. 89.

³ M. Iwanicz-Drozdowska: *Zarządzanie finansowe bankiem*, PWE, Warszawa, s. 155.

funduszy krótkoterminowych oraz jednocześnie udzielaniem kredytów długoterminowych. Ryzyko płynnościowe jest wówczas generowane przez różnicę pomiędzy wartością aktywów i pasywów oraz rozbieżnością pomiędzy ich terminami płatności. Powstająca różnica pomiędzy aktywami i pasywami nazywana jest luką płynnościową. Luka powstająca w terminach płatnościowych tworzy zawsze ryzyko płynnościowe i generuje koszty ryzyka. Koszty płynnościowe w takim ujęciu są definiowane jako te, które generują domknięcie luki płynnościowej dla odpowiedniego horyzontu czasowego⁴. Płynność finansowa banku gwarantuje bezpieczny portfel aktywów płynnych oraz zapewnia zdolność do ponoszenia „normalnych” kosztów pozyskiwanych funduszy. Z tego punktu widzenia płynność jest poduszką bezpieczeństwa, która umożliwia uzyskanie cennego czasu w trudnym momencie płynnościowym⁵. Nadmierny poziom ryzyka płynnościowego pojedynczego banku może stać się przyczyną ryzyka systemowego czy kryzysu finansowego⁶.

Silny kryzys finansowy z 2008 roku, a w szczególności jego negatywne konsekwencje dla całego systemu finansowego oraz gospodarki realnej wskazał na konieczność zwiększenia bezpieczeństwa instytucji finansowych. W efekcie wprowadzono ujednoczone na poziomie europejskim regulacje w tym zakresie. Normy nadzorcze w obszarze ryzyka płynnościowego skoncentrowano na dwóch podstawowych wskaźnikach:

- krótkoterminowej pozycji płynnościowej – Liquidity Coverage Requirement (LCR),
- długoterminowej pozycji płynnościowej – Net Stable Funding Requirement.

Wskaźnik LCR określa zdolność instytucji do pokrycia potencjalnego odpływu środków w ciągu 30 dni aktywami o największej płynności. W ramach tego miernika zakłada się scenariusz szokowy, który uwzględnia wystąpienie szoków zarówno na poziomie samej instytucji, jak i całego rynku.

Wskaźnik długoterminowej pozycji płynnościowej NSFR powinien zapewnić stabilną strukturę finansowania działalności banków, która umożliwiłaby bezpieczne funkcjonowanie w okresie jednego roku dla założonego scenariusza szokowego.

Istotne jest, że Komitet Bazylejski wprowadził relatywnie długi okres przygotowawczy do momentu obowiązywania norm dla banków komercyjnych, co umożliwi bankom dostosowanie się do obowiązujących przepisów⁷.

Proponowane europejskie regulacyjne normy nadzorcze w zakresie płynności finansowej znalazły swoje odzwierciedlenie w polskim systemie bankowym. Komisja Nadzoru Finansowego w 2008 roku.

⁴ M. Capiga, H. Ogrodnik: *Ryzyko działalności przedsiębiorstwa, banku i zakładu ubezpieczeń*, Katowice 2007.

⁵ Por.: J. Bessis: *Risk management in banking*, John Wiley & Sons 2002, s. 7.

⁶ X. Freixas, J. Rochet: *Mikroekonomia bankowa*, CeDeWu 2007, s. 302.

⁷ Według Komitetu Bazylejskiego, norma LCR ma obowiązywać od 2015 r., a norma NSFR – od 2018 r. Banki i instytucje kredytowe zobowiązano jednocześnie do raportowania wielkości tych wskaźników w ramach tzw. okresu obserwacji odpowiednio od 2011 r. i 2012 r.

Komisja Nadzoru Finansowego w 2008 roku wprowadziła normy płynności, które powinny być postrzegane jako minimalne wymogi nadzorcze⁸. Podstawą do ich wyznaczenia jest podział poszczególnych kategorii aktywów i pasywów banków według ich płynności lub stabilności. Do potrzeb kalkulacji wyodrębnia się: podstawową i uzupełniającą rezerwę płynności oraz aktywa o ograniczonej płynności i niepłynne. Pasywa stanowią te źródła finansowania, które należą do kapitałów własnych, środków obcych stabilnych i niestabilnych.

Tak zdefiniowane kategorie aktywów i pasywów służą następnie do kalkulowania tzw. norm płynności. Banki i oddziały instytucji kredytowych są zobowiązane do utrzymania norm płynności powyżej przewidzianego przez regulacje prawne minimum. Poszczególne normy, które musi spełniać dana instytucja są różne w zależności od jej wielkości i prawnej formy działalności. Wielkość banku jest szacowana na podstawie poziomu sumy bilansowej.

Obok obligatoryjnych norm wyrażonych za pomocą wskaźników pomiaru płynności finansowej banki we własnym zakresie mają opracować system limitów ograniczających podejmowane ryzyko⁹.

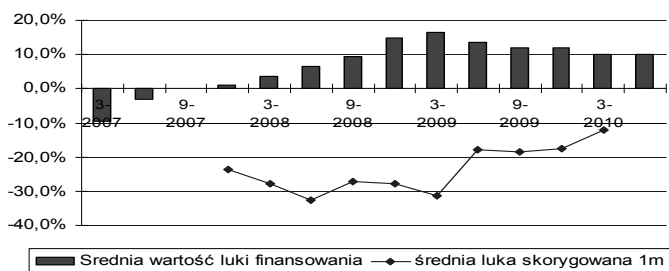
Ocena poziomu płynności finansowej w polskim systemie bankowym

Analizując poziom płynności systemu bankowego w Polsce, należy poddać ocenie relacje zachodzące pomiędzy wartością akcji kredytowej a źródłami jej finansowania. Takie powiązania są identyfikowane poprzez ocenę poziomu wartości luki finansowania. Luka ta stanowi relację pomiędzy różnicą wartości kredytów udzielanych przez sektor bankowy w Polsce a wartością depozytów odniesioną do wartości kredytów. Wartość luki charakteryzującej polski system bankowy zaprezentowano na rysunku 1. Z jego analizy wynika, że średnia luka finansowania w sektorze banków komercyjnych w latach 2007-2010 uległa istotnym zmianom. W roku 2007 jej poziom był ujemny, co oznaczało że w polskim systemie bankowym poziom depozytów przekraczał wartość akcji kredytowej. W 2008 roku wartość luki finansowania systematycznie wzrastała, gdyż tempo wzrostu udzielanych kredytów przez system bankowy rosło mocniej niż pozyskiwanych depozytów. Tendencja ta utrzymała się do pierwszego kwartału 2009 roku. W kolejnych kwartałach 2009 roku poziom luki obniżał się, co było spowodowane wyższym spadkiem dynamiki należności wobec spadku dynamiki zobowiązań banków. Ograniczenie tempa rozbudowy bazy depozytowej przez banki było związane ze stopniowym osłabieniem konkurencji cenowej na

⁸ Wprowadzone zostały już przez Komisję Nadzoru Bankowego, a później potwierdzone przez Komisję Nadzoru Finansowego. Głównym elementem tych regulacji jest Rekomendacja P, dotycząca zasad monitorowania płynności 2, oraz Uchwała nr 386/2008 KNF 3, definiująca podstawowe normy płynności. Uchwała ta obowiązywała od stycznia 2008 r. Banki miały pewien okres dostosowawczy i do 29 czerwca 2008 r. banki i oddziały instytucji kredytowych nie były zobowiązane do przestrzegania limitów zdefiniowanych w tej Uchwale. Jednakże od tej daty ten obowiązek jest obligatoryjny.

⁹ Rekomendacja P..., *op.cit.*, s. 11–12.

rynku nowych depozytów sektora niefinansowego. Dotyczyło to szczególnie nowych depozytów pozyskiwanych od gospodarstw domowych. Należy podkreślić, że banki finansują swoją działalność głównie środkami pozyskanymi od zagranicznych banków, w tym przede wszystkim od podmiotów dominujących bądź powiązanych kapitałowo. W kolejnych kwartałach tego roku poziom luki utrzymywał się na względnie stabilnym poziomie.

Rys. 1. Kształtowanie się średniej wartości luki finansowania oraz średniej luki skorygowanej jednomiesięcznej do aktywów o zapadalności do 1 miesiąca w polskim systemie bankowym w latach 2007–2010

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych NBP.

Kalkulacja płynności krótkoterminowej sektora bankowego umożliwia określenie płynności w odniesieniu do 1 miesiąca. Istotnym wskaźnikiem identyfikującym tę wartość jest oszacowanie jednomiesięcznej luki płynności. Jest ona traktowana jako różnica między wartością aktywów z terminem zapadalności nie dłuższym niż 1 miesiąc a wartością pasywów z terminem wymagalności nie dłuższym niż 1 miesiąc. Ponadto w tej analizie uwzględnia się również wielkość skorygowanej jednomiesięcznej luki płynności. Jest ona również kalkulowana w oparciu o różnicę między wartością aktywów a nadwyżką depozytów sektora niefinansowego z terminem zapadalności nie dłuższym niż 1 miesiąc. Jednakże w tym przypadku wielkość aktywów jest skorygowana o wartość należności, których termin zapadalności upłynął, oraz o wartość bonów skarbowych wyodrębnionych na pokrycie funduszu środków gwarantowanych Bankowego Funduszu Gwarancyjnego. Depozyty natomiast są urealnione ponad saldo oraz powiększone o pozostałe zobowiązania o terminie nie dłuższym niż 1 miesiąc. Kształtowanie się jednomiesięcznej skorygowanej luki płynności polskiego systemu bankowego w odniesieniu do aktywów o zapadalności nieprzekraczających 1 miesiąca ilustruje rysunek 1. Z jego analizy wynika, że w całym badanym okresie przyjmuje ona wartość ujemną, niemniej jednak w 2009 roku jej wartość się podwyższa, co oznacza, że niedopasowanie pomiędzy aktywami i pasywami istotnie się zmniejsza. Należy podkreślić, że w odpowiedzi na niedopasowanie aktywów i pasywów banków komercyjnych uruchamiane są instrumenty polityki pieniężnej NBP, skoncentrowane na operacjach otwartego rynku. W okresie tym odnotowano dodatnią wartość salda

operacji otwartego rynku, co oznaczało nadwyżkę operacji absorbujących nad zasilającymi w płynność.

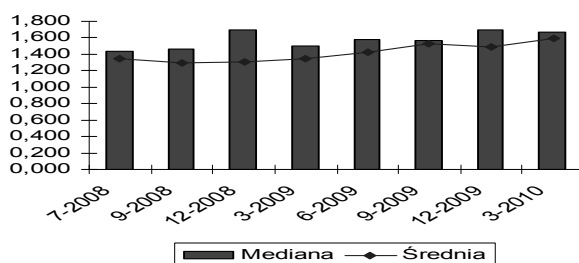
Analizując poziom płynności krótkoterminowej, należy podkreślić, że od ostatniego kwartału 2009 i pierwszego kwartału 2010 roku nastąpił wzrost współczynnika płynności krótkoterminowej M2. Był on spowodowany w szczególności spadkiem udziału środków obcych niestabilnych przy relatywnie stabilnym udziale podstawowej i uzupełniającej rezerwy płynności w bilansach banków.

Tabela 1

Rozkład aktywów i liczby banków
według współczynnika pokrycia aktywów stabilnymi źródłami finansowania (30.09.2010)

Współczynnik pokrycia aktywów stabilnymi źródłami finansowania (NFSR)	Banki komercyjne		Banki spółdzielcze	
	udział w aktywach	liczba banków	udział w aktywach	liczba banków
< 25%	0,6	1	0,1	1
25–50%	9,0	5	0,0	0
50–70%	0,3	2	0,3	2
70–80%	1,6	3	0,7	5
80–90%	2,0	4	2,7	14
90–100%	6,2	5	8,9	51
> = 100%	80,4	29	87,4	503

Źródło: opracowani własne na podstawie danych NBP.

Rys. 2. Współczynnik płynności krótkoterminowej polskiego systemu bankowego w latach 2008–2010

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych NBP.

Oceniając poziom płynności systemu bankowego z punktu widzenia norm nadzorczych, można poddać ocenie liczbę banków i instytucji kredytowych nieprzestrzegających obligatoryjnych norm płynności. Instytucje finansowe tworzące polski system bankowy nie

mają poważniejszych trudności z przestrzeganiem przyjętych limitów nadzorczych. Udział banków których normy płynnościowe nie zawierają się w przyjętych limitach w całym systemie bankowym jest niewielki (dla ostatnich dwóch kwartałów 2009 r. nie przekracza 0,5%).

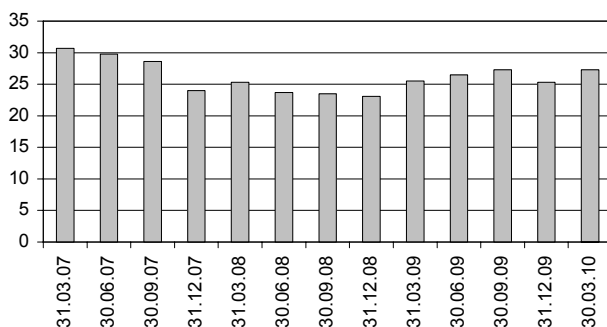
Analiza płynności polskiego sektora bankowego powinna również uwzględnić ocenę norm nadzorczych rekomendowanych przez Komitet Bazylejski (tab. 1). Dane te wskazują, że obecnie ponad 80% banków komercyjnych i niemal 90% banków spółdzielczych spełnia kryterium w zakresie pokrycia aktywów stabilnymi źródłami finansowania. Oznacza to, że płynność polskiego systemu bankowego jest na zadowalającym poziomie.

Analiza poziomu płynności finansowej w wybranych krajach

Analizując płynność polskiego systemu bankowego można oceniać jego poziom na tle sytuacji makroekonomicznej, w tym w szczególności na tle krajów Unii Europejskiej. Należy podkreślić, że w regionie Europy Środkowowschodniej płynność systemu bankowego kształtuje się na zadowalającym poziomie. Dotyczy to w szczególności czeskiego sektora bankowego. Relatywnie wysoką płynność sektorowi bankowemu czeskiemu zapewnia stosunkowo wysoki poziom aktywów płynnych odnoszony w relacji do aktywów ogółem tego sektora. W takim rozumieniu do aktywów płynnych zalicza się w szczególności obligacje rządowe, gotówkę, należności banku centralnego, należności od innych banków płatne na żądanie. Kształtowanie się udziału aktywów płynnych w aktywach ogółem czeskiego sektora bankowego ilustruje rysunek 3. Z jego analizy wynika, że w roku 2007 ich udział w aktywach ogółem kształtował się na poziomie około 30%. Jego poziom obniżył się znacznie w 2008 roku. W kolejnych latach wartość tego wskaźnika ustabilizowała się na względnie stałym poziomie przekraczającym 25%¹⁰.

Jak się wydaje, zadowalający poziom płynności czeskiego systemu bankowego zapewniają również stabilne źródła finansowania tego sektora. Podstawowym źródłem obcym zasilającym sektor bankowy stanowią pozyskiwane depozyty i lokaty od sektora niefinansowego. Depozyty pozyskane od tego sektora stanowiły na koniec 2009 roku około 67% pasywów ogółem czeskiego sektora bankowego. Sektor bankowy w Czechach charakteryzuje się przewagą klientów lokujących swoje oszczędności w bankach w stosunku do klientów korzystających z usług kredytowych. Obecnie depozytariusze przekraczają o ponad 30% kredytobiorców w czeskim sektorze bankowym. Kształtowanie się tego wskaźnika ilustruje rysunek 4. Z jego analizy wynika, że w roku 2003 nadwyżka depozytariuszy w stosunku do kredytobiorców wynosiła niemal 100%. Rozwój systemu finansowego w tym alternatywnych form lokowania środków pieniężnych, oferujących wyższą stopę zwrotu niż klasyczne lokaty w bankach komercyjnych, przyczynił się do systematycznej obniżki tego

¹⁰ Z tego też powodu narodowy bank Czech w latach 2009-2010 prowadził politykę obniżania stop procentowych. W maju 2010 obniżył stopy, które utrzymywały się na rekordowo niskim poziomie w całym 2010 roku.

Rys. 3. Kształtowanie się aktywów płynnych w relacji do aktywów ogółem w czeskim sektorze bankowym w latach 2007–2010 (w %).

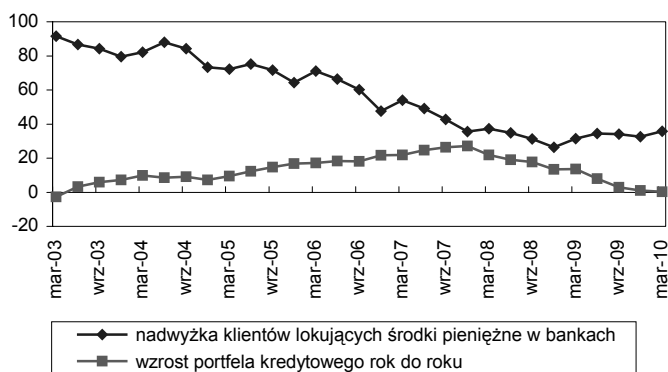
Źródło: CNB *Financial Stability Report 2009/2010*.

wskaźnika. Jednakże nadal w czeskim systemie bankowym występuje nadwyżka klientów deponujących swoje środki w systemie bankowym. Należy podkreślić, że od 2003 roku do 2008 roku towarzyszyło temu zjawisku dodatnie tempo wzrostu portfela kredytowego. W roku 2008 rosnący trend został zahamowany, jak się wydaje na skutek pojawiającego się kryzysu. Niepewność na rynkach finansowych w znacznym stopniu przyczyniła się do spadku dynamiki akcji kredytowej w czeskim sektorze bankowym. Trend ten nadal się utrzymuje i w najbliższym czasie prawdopodobnie nie można spodziewać się gwałtownego wzrostu działalności kredytowej banków komercyjnych.

Z przedstawionych rozważań wynika, że płynność czeskiego sektora bankowego nie wykazuje niepokojących zmian i tym samym nadzór bankowy nie obawia się wprowadzenia nowych regulacji i ich wpływu na działalność banków komercyjnych.

Wysoka płynność sektora bankowego w latach 2008–2010 była charakterystyczna dla krajów Europy Środkowowschodniej. W krajach nadbałtyckich w latach 2009–2010 pojawiło się zjawisko nadpłynności. Stabilizacja systemu finansowego Litwy w 2010 roku, której towarzyszyła rosnąca płynność sektora bankowego, przyczyniły się do spadku nominalnych stóp procentowych na rynku międzybankowym. Kryzys światowy nie wpłynął istotnie na sytuację rynku finansowego Litwy. Podobne zjawiska miały miejsce w łotewskim systemie bankowym. Nadpłynność sektora bankowego przyczyniła się do dużych spadków stóp procentowych na rynku międzybankowym, zwłaszcza w 2010 roku. Ponadto znacznie obniżyła się rentowność obligacji rządowych w 2010 roku, co świadczy o ustabilizowaniu rynków finansowych i ograniczaniu kryzysu.

W przeciwieństwie do krajów Europy Środkowowschodniej systemy bankowe strefy euro oraz USA, Japonii i Rosji charakteryzowały się niskim poziomem płynności finansowej. Banki centralne tych krajów realizowały operacje zasilające, które przyczyniły się do wzrostu podaży pieniądza i tym samym płynności sektora bankowego. Szczególna sytuacja nagłego odpływu kapitału zagranicznego miała miejsce w Rosji w latach 2008–2009. Zjawi-

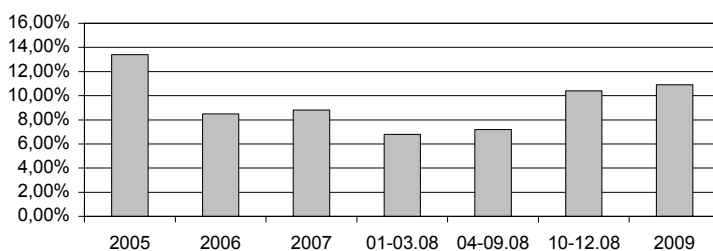

Rys. 4. Kształtowanie się nadwyżki klientów depozytowych oraz wzrost portfela kredytowego (rok do roku) w czeskim systemie bankowym w latach 2003–2010 (w %).

Źródło: CNB *Financial Stability Report 2009/2010*.

ska to przyczyniło się do gwałtownego spadku płynności sektora bankowego w tym kraju. Analizując globalny poziom płynności systemu bankowego w Rosji, można poddać analizie wielkość i poziom aktywów płynnych odnoszonych w relacji do aktywów ogółem systemu bankowego. Do aktywów płynnych zalicza się w szczególności gotówkę, zasoby złota, rachunki w i innych bankach oraz w Banku Rosji. Wraz z końcem roku 2008 i początkiem 2009 pojawiły się istotne problemy z zachowaniem płynności finansowej rosyjskiego sektora bankowego. Na tle globalnego kryzysu, ryzyko płynności finansowej zwiększyło się w znacznym stopniu w drugim i czwartym kwartale 2008 roku. Bezpośrednią przyczyną tak gwałtownego wzrostu ryzyka był szeroki odpływ kapitału zagranicznego oraz bardzo silne ograniczenie możliwości finansowania zewnętrznego. Zjawisko to zaobserwowano już w pierwszym kwartale 2008 roku, w którym odpływ kapitału zagranicznego był znaczący i w następnych kwartałach istotnie się umocnił. Dramatyczny wzrost poziomu ryzyka płynności finansowej odnotowano w miesiącu sierpniu. W okresie tym odpływ kapitału zagranicznego był najsilniejszy. Ponadto niepewność na rynku wewnętrznym doprowadziła do utraty zaufania inwestorów do systemu finansowego, w tym w szczególności instytucji pośrednictwa finansowego. W efekcie wartość transakcji zawierana na rynku międzybankowym znacznie się osłabiła, co przyczyniło się do wycofywania terminowych lokat i depozytów zarówno przez gospodarstwa domowe, jak i korporacje w całym rosyjskim systemie bankowym. Te elementy połączone z luką niedopasowania kontraktowych aktywów i pasywów, przyczyniły się do silnych problemów finansowych wielu banków w rosyjskim systemie bankowym. W następstwie tych zjawisk obniżyła się wartość wskaźników płynności systemu bankowego w Rosji. W efekcie poziom wskaźnika aktywów płynnych w 2008 roku był niższy (7,9%) niż w 2007 (8,8). Należy podkreślić, że udział płynnych aktywów w aktywach ogółem w drugim kwartale 2008 roku osiągnął poziom 6,8% a w trzecim kwartale

wzrósł do wielkości 7,2%. Na koniec 2008 roku sytuacja płynnościowa została ustabilizowana na skutek działań Banku Centralnego Rosji oraz rządu. Wskaźnik aktywów płynnych wzrósł do poziomu 10,4%. Analiza poziomu tego wskaźnika kształtuje się odmiennie zarówno dla poszczególnych typów banków, jak i obszarów funkcjonowania. Średnie i małe banki działające na obszarze Moskwy i w jej regionie charakteryzowały się wskaźnikiem płynności aktywów płynnych w aktywach ogółem na poziomie 19,4% w 2007 roku, w stosunku do 18,5% w 2008. Natomiast wartość tego miernika najsilniej obniżyła się w grupie dużych banków prywatnych: z poziomu 10,3 w 2007 roku do 7,9% w 2008.

Rys. 5. Kształtowanie się średniego wskaźnika aktywów płynnych w relacji do aktywów ogółem rosyjskiego systemu bankowego w latach 2005–2009

Źródło: *RNB Financial Stability Report 2007–2010*.

Nagły zwrot w gospodarce Rosji nastąpił w drugiej połowie 2009 roku, objawiający się w szczególności sukcesywnym napływem depozytów i lokat do sektora bankowego. Zjawisko to uwolniło banki od konieczności wykorzystywania antykryzysowych instrumentów zwiększających płynność finansową. Ponadto konserwatywna postawa banków nastawiona na wznowienie działalności kredytowej zarówno detalicznej, jak i korporacyjnej spowodowała wzrost płynności w roku 2009. Średnie wskaźniki płynności, w tym miernik aktywów płynnych mierzony udziałem w aktywach ogółem, zwiększyły się w stosunku do roku 2008. Dane te prezentuje wykres 5. Jak już wcześniej wspomniano, należy podkreślić, że specyfika rosyjskiego systemu bankowego powoduje, że wysokie wartości wskaźników płynności obserwuje się w bankach średnich i małych ulokowanych w Moskwie i jej regionie. Dla tych instytucji wskaźnik aktywów płynnych wahał się na poziomie 23,2% w 2009 wobec 18,3% w 2008. Natomiast średnia tego miernika dla całego systemu bankowego Rosji wynosiła w 2008 zaledwie 7,9%, a w 2009 podniosła się do poziomu 10,9%. Oznacza to, że zakres i poziom kryzysu finansowego był w znaczącym stopniu odczuwalny przez rosyjski system finansowy, w tym w szczególności przez banki. Głęboki i długotrwały wpływ kapitału zagranicznego wraz z utratą zaufania do banków doprowadziły do zachwiania płynności w całym systemie bankowym. Działania banku centralnego doprowadziły do poprawy relacji między aktywami i pasywami systemu bankowego, stabilizując sytuację płynnościową systemu bankowego Rosji.

Podsumowanie

Z przedstawionych rozważań wynika, że kryzys finansowy nie wpłynął w znaczący sposób na kształtowanie się poziomu płynności systemów bankowych ulokowanych w Polsce oraz pozostałych krajach Europy Środkowowschodniej. W tym samym czasie w krajach strefy euro, w USA i Rosji wystąpiło zjawisko głębokiej niedopłynności. Skutki załamania płynności sektora bankowego oddziaływały bardzo silnie zarówno na system finansowy, jak i gospodarkę realną, doprowadzając do wzmocnienia recesji gospodarczej. Proces ten można dostrzec w rosyjskim systemie bankowym w szczególności w latach 2008-2009. Do tego zjawiska przyczynił się między innymi odpływ kapitału zagranicznego oraz spadek zaufania inwestorów do lokalnych banków, skutkujący wycofaniem zgromadzonych lokat oraz depozytów. Do przywrócenia właściwego poziomu płynności przyczynił się bank centralny, realizując liczne interwencje oraz wykorzystując instrumenty polityki pieniężnej. Doświadczenia takich krajów, jak Rosji doprowadziły do wzrostu zainteresowania ryzykiem płynności finansowej organów nadzorczych. W efekcie Komitet Bazylejski zarekomendował obligatoryjne normy nadzorcze dla systemów bankowych w zakresie utrzymywania właściwego poziomu płynności finansowej. Obecnie rozwiązania te mają charakter sprawozdawczy i zobowiązują banki z Unii Europejskiej do raportowania wielkości norm obligatoryjnych.

Literatura

- Bessis J.: *Risk managemet in banking*, John Wiley & Sons 2002.
- Capiga M., Ogrodnik H.: *Ryzyko działalności przedsiębiorstwa, banku i zakładu ubezpieczeń*, Katowice 2007.
- CNB *Financial Stability Report 2009/2010*.
- Dobosiewicz Z.: *Bankowość*, PWE, Warszawa 2011.
- Freixas X., Rochet J.: *Mikroekonomia bankowa*, CeDeWu 2007.
- Kopiński A.: *Analiza finansowa*, PWE, Warszawa 2008.
- Iwanicz-Drozdowska M.: *Zarządzanie finansowe bankiem*, PWE, Warszawa.
- Report o stabilności systemu finansowego NBP Warszawa 2008–2009*.
- RNB *Financial Stability Report 2007–2010*.
- Uchwała nr 386/2008 KNF z dnia 17 grudnia 2008 r. w sprawie ustalenia wiążących banki norm płynności, Dziennik Urzędowy KNF z 2008 r., nr 8, poz. 40.
- Zawadzka Z.: *Ryzyko płynności*, [w:] W. Jaworski, M. Iwanicz-Drozdowska, Z. Zawadzka: *Bankowość*, Poltext, Warszawa 2010.

dr Agnieszka Wójcik-Mazur
Politechnika Częstochowska
Wydział Zarządzania
Katedra Finansów i Bankowości

Streszczenie

Zachowanie płynności finansowej jest podstawowym elementem funkcjonowania banku komercyjnego. Negatywne konsekwencje niedoboru płynności finansowej powodują, że z punktu widzenia bezpieczeństwa systemu finansowego istotna jest ciągła kwantyfikacja płynności nie tylko z punktu widzenia pojedynczego banku, ale i całego sektora bankowego. Kryzys finansowy z roku 2008 w sposób szczególny oddziaływał na poszczególne systemy bankowe i ich płynność. Stąd też poddano ocenie zdolność do regulowania zobowiązań polskiego systemu bankowego w latach 2007–2010. Ponadto przeprowadzono analizę wybranych norm nadzorczych dla polskiego systemu bankowego. Na tym tle dokonano również kalkulacji poziomu płynności czeskiego i rosyjskiego systemu bankowego w latach 2006–2010.

ANALYSIS OF FINANCIAL LIQUIDITY OF POLISH BANKING SECTOR ON THE GROUND OF DIFFERENT COUNTRIES

Summary

Maintaining financial liquidity is the key element in the functioning of a commercial bank. The negative consequences of the shortage of liquidity, cause that from the security standpoint of the financial system, it is important to continuously quantify liquidity, not only from the perspective of a single bank but also from the entire banking sector. The financial crisis of 2008, in a special way influenced the various banking systems as well as their liquidity. Hence, the ability to settle obligations in Polish banking system in 2007–2010 were assessed. Furthermore, an analysis of selected supervisory standards for the Polish banking system was made. Against this background, the calculation of the liquidity of the Czech and the Russian banking system in 2006–2010 was also made.